

Братя Грим

Мъжленце и женичка

Имало едно време едно мъжленце и една женичка. Те се били оженили неотдавна и живеели още като младоженци. Един ден мъжленцето рекло:

– Аз ще отида на нивата, женичке. Когато се върна, искам да има на трапезата малко печено, да заситя глада си, и малко прясно питие, да утоля жаждата си.

– Върви, мъжленце – рекла женичката, – върви, ще направя всичко според волята ти.

И като приближило време за обед, тя откачила една наденица от камината, турила я в един тиган, прибавила ѝ масло и сложила тигана на огъня. Наденицата започнала да се пържи и цвърчи, а женичката стояла, държала дръжката на тигана и си мислела разни работи. Изведнъж ѝ минало през ума: „Ами че докато наденицата се опържи, ти можеш да слезеш в избата и да наточиш питието.“ Тогава тя закрепила добре опашката на тигана, взела една кана, слязла в избата и започнала да точи бира. Бирата течала в каната, а женичката я гледала. Изведнъж ѝ минало през ума: „Уха, кучето горе не е вързано, може да грабне наденицата от тигана и ето ти тебе работа!“ В миг тя изтичала по стълбата на избата. Ала кучето било вече налапало наденицата и я влачело подире си по земята. Женичката се спуснала подир него и доста време го гонила по полето. Но кучето било по-бързо от нея и не изпушало наденицата, а тичало с нея през нивите. „Загубеното – загубено“, рекла женичката, па се върнала и понеже се уморила от бяг, тръгнала си полекичка, за да се разхлади. А през това време бирата продължавала да тече от бурето, защото женичката не завъртяла канелката, и когато каната се напълнила и нямало вече място в нея, тя започнала да тече в избата и не престанала, докато не се изпразнило цялото буре.

Още от стълбата женичката видяла бедата. „Главо – рекла си тя, – как ще направиш сега, та мъжлето ти да не забележи?“ Тя помислила малко и най-сетне ѝ дошло на ум, че от последния пазар в хамбара им останал един чувал хубаво пшеничено брашно – него намислила тя да донесе и да насипе върху бирата. Качила се в хамбара, снела чувала и го стоварила право върху пълната кана, която се катурнала и питието за мъжлето ѝ също се ливнало в избата. „Тъй си е и редно – рекла женичката, – дето е едното, там трябва да бъде и другото“ и пръснала брашното из цялата изба. Като свършила, много се зарадвала на умната си работа и рекла: „Виж само как чисто и уредено изглежда тука!“ Дошло си по пладне мъжлето:

– Е, жено, какво си ми приготвила?

– Ах, мъжленце – отговорила тя, – рекох да ти опържа една наденица, но додето точех бирата за нея, кучето я грабна от тигана, а пък додето тичах подир кучето, бирата изтече. Рекох си после да подсуша бирата с пшениченото брашно, па катурих и каната, но не се безпокой, избата е пак съвсем суха.

Мъжлето рекло:

– Женичке, женичке, не биваше да правиш това! Да оставиш да ти грабнат наденицата и да изтече бирата от бурето, па да разсипеш отгоре на това и бялото ни брашно!

– Ах, мъжленце, аз не знаех, че не бивало, трябваше да ми кажеш!

Мъжът си помислил: „Ако така върви работата с твоята жена, ще трябва добре да предвиждаш от по-рано.“

След някое време той събрал една хубава сумица талери, сменил ги в злато и рекъл на женичката си:

– Виждаш ли тия жълти дрънкулки, ще ги туря в едно гърне и ще ги зароя в обора под яслите, но да не си ги пипнала, иначе зле ще си патиш.

– Не, мъжленце – отговорила тя, – клетва давам, че не ще ги пипам.

И ето че веднъж, когато мъжа го нямало в селото, дошли търговци, които продавали грънци, и попитали младата жена няма ли да си купи нещо.

– Ах, мили хора – рекла женичката, – нямам пари и не мога нищо да купя, но ако ви трябва жълти дрънкулки, тогава мога да взема нещо.

– Жълти дрънкулки ли? Защо не, я дай да ги видим.

– Влезте в обора и копайте под яслите, там ще намерите жълтите дрънкулки. Аз не бива да идвам с вас.

Синковците влезли, разкопали и намерили чистото злато. Те го грабнали и избягали, като оставили грънците си в къщата на женичката. Женичката си рекла, че новите съдове все ще ѝ потрябват. Но понеже в готварницата и без туй съдовете били много, тя счупила дъната на всички гърнета и ги турила за украса по коловете на оградата около къщи. Когато мъжлето си дошло и видяло новата украса, попитало:

– Женичке, какво си направила?

– Купих ги, мъжленце, за жълтите дрънкулки, които бяха скрити под яслите, но самата аз не съм нищо пипала, грънчарите сами си ги изкопаха.

– Ах, жено – рекъл мъжът, – каква пакост си направила! Това не бяха никакви дрънкулки, ами чисто злато и то ни беше цялото богатство! Не биваше да правиш това нещо!

– Да, мъжленце – отговорила тя, – но аз не знаех, че работата е такава. Трябваше от по-рано да ми кажеш.

Женичката постояла и помислила малко, па рекла:

– Слушай, мъжо, ние ще си възвърнем златото, хайде да настигнем крадците.

– Хайде! – рекло мъжленцето. – Ще се опитаме, но вземи масло и сирене, за да има какво да ядем по пътя.

– Добре, мъжленце, ще взема.

Те потеглили на път и понеже мъжленцето имало по-силни крака, женичката вървяла по-назад. „Аз печеля – мислела си тя. – Когато почнем да се връщаме, аз ще имам по-малко път.“ Скоро стигнали до една планина. Колелата на колите били издълбали две дълбоки бразди по пътя, който прехвърлял планината. „Гледай ти – рекла си женичката, – как са разранили бедната земица! Цял живот не ще може да заздравее.“ И от състрадание тя взела маслото и намазала двете бразди, за да не ги премазват толкова колелата. А докато се навеждала, една бучка сирене паднала от кошницата и се търкулнала надолу от планината. Женичката рекла: „Аз вече изкачих тоя път и не ща да се връщам назад, нека друга бучка я настигне и доведе.“ И тъй, тя взела друга бучка сирене и я търкулнала надолу. Ала бучките не се върнали, та тя пуснала трета бучка надолу и си мислела: „Навярно чакат дружинка и сами няма да се върнат“. Като не се върнали и трите, тя си рекла: „Гледай ти работа! Възможно е третата да не е намерила пътя и да се е заблудила, ще пратя четвърта да ги повика.“ Ала и четвъртата не свършила по-добра работа от третата. Тогава женичката се разядосала и търкулнала и петата, и шестата, а това били последните бучки. Тя почакала малко, като се прислушвала дали не ще дойдат, но те не дошли и жената рекла:

– Вървете по дяволите, много се бавите! Да не мислите, че ще седна да ви чакам? Аз ще си вървя по пътя, вие можете да ме догоните, имате по-млади крака от мене.

Женичката потеглила и настигнала мъжленцето, което се било спряло и чакало, защото било здравата огладняло.

– Хайде, давай, каквото си взела за ядене. Тя му подала само сухия хлебец.

– А де са маслото и сиренето? – попитало мъжленцето.

– Ах, мъжленце – рекла женичката, – с маслото намазах браздите на пътя, а бучките сирене ей сега ще дойдат. Едната избяга от мене, та пратих другите да я повикат.

Мъжленцето рекло:

– Не биваше да правиш това, женичке, не биваше да мажеш маслото по пътя и да търкаляш сиренето от планината.

– Да, мъжленце, но трябваше от по-рано да ми кажеш.

Тогава те похапнали заедно сух хлябец и мъжленцето рекло:

– Женичке, заключи ли у дома, като излезе?

– Не, мъжленце, трябваше от по-рано да ми кажеш.

– Иди си тогава и заключи къщата, та после ще продължим пътя си. Донеси и нещо друго за ядене, аз ще те чакам тука.

Женичката потеглила назад и си мислела: „Мъжленцето иска да си похапне нещо друго, сирене и масло не му допада. Ще взема тогава една кърпа сухи круши и една стомна оцет.“ Подир това тя заключила горната врата, а долната врата извадила и я вдигнала на гръб, като си мислела, че най-добре ще бъде запазена къщата, ако човек пази вратата. Женичката не бързала твърде по пътя и си думала: „Тъкмо да може и мъжленцето по-длъжко да си почине“. Като стигнала при него, тя рекла:

– Ето ти, мъжленце, къщната врата, сам можеш да пазиш сега къщата.

– Ох, Господи – рекъл той, – каква умна жена имам! Маха долната врата, за да може всеки да влезе, а горната врата заключва. Сега е вече късно да се връщаш още веднъж в къщи, но щом си донесла вратата до тука, ще я носиш и нататък.

– Вратата ще нося, мъжленце, но сухите круши и оцетът много ми тежат, ще ги покача на вратата, нека тя да ги носи.

Отишли те в гората и почнали да търсят крадците, ала не ги намерили. Понеже се стъмнило вече, покачили се на едно дърво, за да пренощуват. Ала едва-що седнали и през храстите се задали хубостниците, които отнасят онова, което не иска да тръгне с тях, и които намират нещата, преди още да са се загубили. Те седнали тъкмо под дървото, на което седели мъжленцето и женичката, наклали огън и рекли да си поделят плячката. Мъжленцето слязло от другата страна на дървото, събрало камъни, покачило се пак и започнало да хвърля, за да пребие разбойниците. Ала камъните не улучили никого, а разбойниците рекли:

– Скоро ще съмне, вятърът рони игличките от бора.

Женичката държала още вратата на гръба си и понеже много ѝ тежало, помислила си, че сухите круши са виновни за това и рекла:

– Мъжленце, ще трябва да хвърля крушите.

– Не, женичке, не сега – рекло мъжленцето, – те могат да ни издадат.

– Ах, мъжленце, не мога, много ми тежат.

– Ех, хвърляй ги тогава, дявол да те вземе!

Крушите се посипали през клоните и разбойниците рекли:

– От птиченцата е.

Подир малко, понеже вратата все още тежала, женичката рекла:

– Ах, мъжленце, трябва да хвърля и оцета.

– Не, женичке, не бива, може да ни издаде.

– Ах, мъжленце, не мога, много ми тежи.

– Ех, хвърляй го тогава, дявол да те вземе!

Тогава тя изляла оцета и той опръскал разбойниците. Те си рекли:
„Роса пада вече“.

Най-сетне женичката си помислила: „Дали пък вратата не ми тежи много?“ и рекла:

– Мъжленце, трябва да хвърля и вратата.

– Не, женичке, не сега, може да ни издаде.

– Ах, мъжленце, не мога, много ми тежи.

– Не, женичке, дръж я здраво.

– Ах, мъжленце, ще я пусна.

– Ех – отговорило разсърдено мъжленцето, – пушай я тогава, дявол да те вземе!

Тогава вратата паднала с голям шум долу и разбойниците извикали:

– Дяволът слиза от дървото! – па си плюли на петите и оставили всичко, каквото носели.

Когато на заранта двамата съпрузи слезли долу, намерили своето злато и си го занесли в къщи.

Като се върнали у дома си, мъжленцето рекло:

– Женичке, сега ще трябва да бъдеш и прилежна, и работлива.

– Да, мъжленце, ще работя, ще ида на нивата да жъна.

Като отишла на нивата, женичката си рекла: „Дали да ям, преди да почна да жъна, или по-рано да се наспя? Я да хапна по-напред!“

Тогава тя се нахранила, па след яденето ѝ се приспало, но не си легнала, а почнала да жъне. Ала както била сънлива, надрала си със сърпа всичките дрехи – и престилката, и роклята, и ризата. Когато се разсънила, видяла се почти гола и си рекла: „Дали съм аз, или не съм аз? Не, не съм аз!“ В това време вече се стъмнило. Женичката се завтекла в село, почукала на прозореца на мъжа си и повикала:

– Мъжленце!

– Какво има?

– Искам да зная дали женичката ти е вътре.

– Да, да – отговорило мъжленцето, – трябва вече да си е легнала и

да спи.

– Добре – рекла си тя, – значи аз съм си в къщи – и побягнала обратно.

Вън от селото тя срещнала крадци, които се готвели да крадат. Отишла при тях и рекла:

– Аз ще ви помогна в кражбата.

Крадците си помислили, че тя познава мястото и се съгласили. Тогава женичката тръгнала пред крадците и викнала:

– Хора, имате ли нещо? Ние искаме да го откраднем!

Крадците си рекли: „Сега я наредихме!“ и поискали да се отърват от нея. Затова ѝ казали:

– В поповата нива накрай село има ряпа, иди ни наскуби.

Женичката отишла на нивата и започнала да скубе, но понеже била ленива, никак не се изправяла. Минал в това време един човек, видял я, поспрял се и си помислил, че дяволът рови така из ряпата. Завтекъл се той в село и рекъл на попа:

– Дядо попе, във вашата нива е влязъл дяволът и скубе ряпа.

– Ах, Господи – отговорил попът, – аз съм с куц крак и не мога да ида да го прогоня.

Мъжът отвърнал:

– Аз ще те подирам – и го повел навън от селото. Когато стигнали до нивата, женичката се изправила и се протегнала.

– Ай, дяволът! – извикал попът и двамината хукнали да бягат, а попът бягал с куция си крак по-бърже от човека със здравите крака, който го подпирал.

КРАЙ

Brüder Grimm

Източник: <http://bezmonitor.com>

Сканиране и разпознаване: Виктор, 2003

Публикация: Най-хубавите приказки на Братя Грим, издателство „Отечество“, София,
1996

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2295>]